

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra En literair Anmeldelse

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 8", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 8*, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2004 , s. 1.
Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-la-txt-shoot-id9805d3b1-dc69-4f5e-839d-576bf8768382.pdf> (tilgået 23. maj 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 8

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Der har saa lidet i Kritiken som i Novellen været Tale om at dømme eller bedømme Tidsalderne, men kun om at gjengive. Forordet til Novellen minder udtrykkeligt om, at begge kunne være lige berettigede, og Novellen ender jo med Haabet for Nutiden udtalt af Nutiden, der, som sagt, vistnok i Gjennemsnit er langt mere forstandig og vidende og reflexions-udviklet end Revolutions-Tiden, og som, naar Kraften kommer, ogsaa vil handle langt intensivere i Forhold til den disponible Extensitet. Thi extensivt vil vel Nutiden have Fortrinnet, men ikke intensivt, hvorfor det jo ogsaa i Nutiden forholder sig som i Novellen, at de udmærkede Mænd, vi have, tilhøre en ældre Slægt¹, medens der blandt de Yngre viser sig en almindeligere Dygtighed, men ingen Fremragenhed. Naar Kraften og Begeistringen bemægtiger sig Individierne, vil det maaskee ogsaa vise sig, at Nutiden egentligen staaer eller har staaet sig selv i Lyset. Ligesom nemlig en Kvinde ved at tage altfor megen Stads paa, ikke opnaaer at være pyntet, da dertil fordres den smagfulde Proportion: saaledes synes Nutiden at have ligesom mailet sig for meget ud med Reflexionens Mangfoldige, til at den harmoniske Ligevægt kan indtræde. Men bestandigt maa det dog erindres, at Reflexionen ikke selv eller i sig selv er noget Fordærveligt, at tvertimod dens Gjennemarbeidelse er Betingelsen for at handle intensivere. Den begeistrede Handlings Forhold ere jo disse: først kommer den umiddelbare Begeistring, saa følger Klogskabens Tid, der, fordi den umiddelbare Begeistring Intet beregner, ved Beregningens Sindrigheid antager Skin af at være et Høiere; og saa følger endeligen den høieste og den intensiveste Begeistring, der er efter Klogskaben, og som derfor indseer hvad det Klogeste er, men foragter at gjøre det og netop derved vinder Intensiteten i Uendelighedens Begeistring. Denne intensiveste Begeistring vil indtil videre blive aldeles misforstaaet, og Spørgsmaalet er, om den nogensinde kan blive populair 3: om Klogskaben i den Grad vil være at forudsætte blandt Gjennemsnittet af Mennesker, at den i disses Øine har tabt Forførelsens Tryllerie, saa de altsaa ikke blot kunde magte den, men i den høieste Begeistring ligesom ødsle med den, nøiet med den uendelige Begeistrings Tilfredsstillelse, thi netop fordi det er mod Klogskab, vil en saadan Begeistrings Handling aldrig blive iøinefaldende. Socrates var saaledes ingen umiddelbar begeistret, han var tvertimod klog nok til at indsee, hvad han skulde gjøre for at blive frifunden, men han forsmaaede at handle derefter, ligesom han forsmaaede den tilbudne Tale. Netop derfor har hans Heltedød intet iøinefaldende, selv i Døden fortsætter han sin Ironie ved at stille den Opgave for alle Kløgtige: om han dog virkeligen skulde have havt den Klogskab, siden han gjorde det Modsatte. Det er paa dette Punkt, Klogskaben bliver hængende i den egne og en Omverdens Reflexions-Dom, den frygter, at Handlingen mod Klogskab skal forvexles med Handlingen uden Klogskab. Den umiddelbare Begeistring kjender ikke denne Fare, derfor maa der den høieste Begeistrings impetus til for at trænge igjennem. Og denne høieste Begeistring er ikke rhetorisk Snik Snak om en høiere og endnu høiere og een allerhøieste, den er kjendelig paa sin Kategorie: at den handler mod Forstanden. Den umiddelbare Godmodighed kjender saaledes heller ikke til den Reflexionens Fare, at Godmodighed kunde forvexles med Svaghed, netop derfor maa der, efter Reflexionen, en religieus impetus til for at gjøre Godmodigheden flot.

-
1. Maaskee tillades det mig i en Note at hentyde til en tidligere Yttring om den ældre Generation: »at den endnu staaer umiskjendelig betegnet i en Samling af ikke saa betydningsfulde højærværdige Individualiteter« cfr. »af en endnu Levendes Papirer«. S. 12. (tilbage)